

Snickaremästare Nils J Persson i Ask

När man från Röstångahållet åker in i samhället Ask, viker en väg till vänster av mot Billinge. Här, i tredje fastigheten till höger, drev snickaremästare Nils Johan Persson under ett halvsekel ett välrenommerat möbel- och inredningssnickeri. Nils J. var född i Källs Nöbbelöv den 1 januari 1901 och etablerade sig på 1930-talet i Ask, där han med fru Tora fick sönerna Per-Axel och Bengt. Han blev med tiden en högt betrodd kommunalman i gamla "Aska kom-

Kista i redaktörens ägo, skapad 1965.

mun", som på nyåret 1952 gick upp i Röstånga nybildade storkommun. Kyrkovaktmästare i Ask var på den tiden Johan Persson. Hans son Lars Persson, f. 1933, kom efter avslutad skolgång hos Gösta Andersson den 1 mars 1948 i lära hos mästare Nils J., där han var anställd i 15

Smyckesskrin

år. Han berättar för oss att man vintertid mest ägnade sig åt verkstadsarbete, både möbel- och inredningssnickeri.

Till möbler använde man de förnämna träslagen ek, fur, körsbär och valnöt. Finare pjäser skulle handpoleras med politure. Basen var schellack, löst i blåsprit. Efter tre påstrykningar och slipning med sandpapper gällde handpolering för den slutliga finishen. En yllsudd med blåsprit lades om med linne, och sen gällde det att med nätta cirkelrörelser polera upp ytan. Det gällde att röra på handen hela tiden, stannade man upp fastnade sudden! Men det handlade inte bara om renovering. En del gårdar köpte hela sitt nya möblemang hos Nils J. I sent 1800-tal hade det blivit på modet att inreda sina hem med möbler i de sk nystilarna. Ett möblemang

i "nyrokoko" var med sina svängda former och snidade växtornament en inredning som gav status och gick i arv. Att renovera sådana stilföremål var en av mästare Nils' specialiteter.

"Lyran", en populär möbel som finns i många hem i trakten.

Mera som en hobby snidade han även djurskulpturer, jag minns än han utsökta "flamingo".

Från en film av Torsten Brandt 1961

Totalt erbjöd snickeriet ett stort sortiment. Bönder och egnahemmare beställde nya dörrar. Istället för att sätta innanfönster på vintern blev det nu mode att byta ut till kopplade bå-

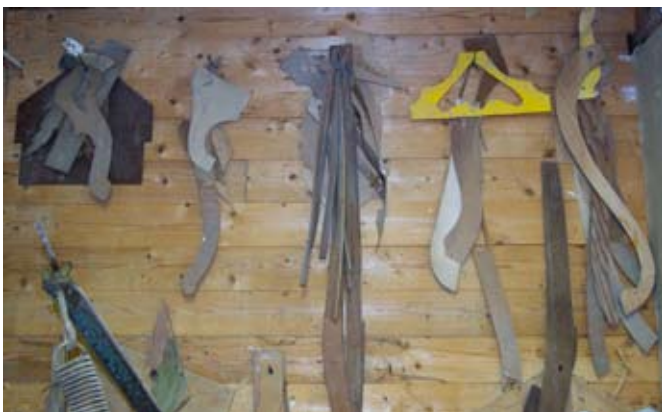
Från en film av Torsten Brandt 1961

gar. Här var det tätvuxen fur som gällde. Nya köksinredningar var en annan, livligt efterfrågad produkt. Sommartid tog man även ut och hjälpte folk med att klä om sina husfasader med s k CiDi-plattor, ett slags eternit. Snickeri-maskinerna var inte av det modernaste slaget, men man hade rikthyvel, planhyvel, fräsmaskin och en liten svarv.

Rikthyvel och planhyvel.

När huset såldes fanns alla maskinerna och mallarna kvar. Den nya ägaren kunde inte sälja dem. Då kom han i samspråk med grannen på Backagården, Henry Bengtsson. Sonen, Bengt-Anders gjorde en bytasaffär, maskinerna mot en mängd virke, så de hamnade på Backagården. Sedan har de flyttats till Danneborg där de i dag står uppställda och fullt användbara.

Ett antal mallar finns också bevarade.

Nils J Persson var ledamot av valnämnd från 1944, ledamot av kommunalfullmäktige 1939-1950, fattigvårdsstyrelse 1938-51, folkskolestyrelse 8 år, barnavårdsnämnd 8 år och valberedningsnämnd 6 år. Revisor för kyrkans räkenskaper. Vice ordförande i Röstånga hälsovårdsnämnd 1952.

Bild från Asks sista fullmäktigemöte 1951.

Nils var aktiv i Asks brandkår och satt med i styrelsen. Här ett exempel på hans förmåga i verskonst. Han var även en mästare på att läsa verser, egna eller andras med en fantastisk precision och ett raskt tempo.

Bild från ett möte i brandkårsstyrelsen

En nattlig uttryckning.

En natt då ljudet ropet, att elden den är lös.
Jag hastade ur sängen, hur mycket jag än frös
Och satte mig på kärran o så vi åkte ut
För att den elden släcka det var ju vår tribut.

Och när vi kom till backen vid Rävatofta by
Då sågo vi ett eldsken, men icke dess för ty
vi icke kunde finna nån väg som förde dit
så vände vi tillbaka, lik slagen moskovit.

När så vi skulle köra fick Forden hostan sin
Ty det går ej att köra förutan nån bensin
Vi förde bilen uppför precis på backens krön
Och åkte frihjul nerför, det var ju mödans lön.

Sen skulle vi försöka, att köpa oss bensin
Men ingen sådan fanns att få det var då själva hin
Jag var på 8 ställen, till sist en dunk vi fick
Den tratta vi i magen på Forden som sen gick.

Men hu så kall var färden på morgon klockan tre
Man snuva fick på halsen, det riktigt med beske
Ty natten den var blåsig o stjärnklar o kall
men värst det var för den, som blott hade overall.

En brandkår glömmet slangen, en ann' att få bensin
Men det gör heller ingenting blott man är glad i sinn
Så går ju allting prima fast än i bland på sne
Och roligt är det att nån gång få vara med på de.

N. P.

Bandsågen

Fräsen

Själv lärde jag känna mästern Nils som en uppskattad slöjdlärare vid Billinge folkskola på 1960-talet. Att hyvla med en rubank som han hade slipat järnet till var en ren fröjd, man kunde lätt dra fram s.k. mästerspån! Vid ett samtal på skolgården tog han fram sitt fickur med kedja och fick det till att svänga i cirklar – här han vi en korsådra! var hans kommentar. Bland många färdigheter var han sålunda även slagruteman.

Nils J Persson dog 1989-05-23 på Solgården i Svalöv.

*Georg Welin
Stig Pettersson*